

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“
по специалност 2.1. Филология съгласно обявата в ДВ № 62/29.07.2014 г.

с кандидат: д-р Диана Георгиева Благоева, доцент в
Института за български език „Проф. Л. Андрейчин“ при БАН
От: д-р Маргарита Захариева Младенова, доцент в
Софийския университет „Св. Климент Охридски“

По обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ са подадени документите на д-р Диана Георгиева Благоева, доцент в Института за български език „Проф. Л. Андрейчин“ към БАН, където са представени общо 127 научни публикации и 48 участия на кандидатката в научни форуми. Релевантни по конкурса са: 1 монографично изследване, 6 студии, 47 статии и 3 лексикографски електронни ресурса, което надхвърля количествените изисквания на ИБЕ – БАН за заемане на академичната длъжност „професор“. Представени са общо 492 цитирания на трудовете на кандидатката в работи на британски, български, исландски, немски, полски, руски, украински, чешки, шведски автори и справочници, като най-висока степен на цитируемост имат издадените речници. Била е участник и ръководител на многобройни съвместни проекти с участие на български и чуждестранни научни институции. Повечето от тях са посветени на изследването на актуалните процеси в лексикалните системи на българския, чешкия и полския език и най-вече на неологизацията като най-ярко открояваща се тенденция на съвременния етап.

Изследванията на Д. Благоева, представени по конкурса за професор, са свързани с работата ѝ като ръководител на лексикографската секция в ИБЕ – БАН и са посветени на анализ както на основна лексика в българския език, така и на процеса на създаване на нови думи в славянските езици и тяхната лексикографска и когнитивна интерпретация. Най-голямо значение има монографичното изследване на части – самостоятелно и в съавторство със Сия Колковска – *Динамика и иновационни процеси в българската лексика в края на XX и началото на XXI в.* като част от тритомника *Българска лексикология и фразеология. Т. 1. Българска лексикология.* Под научната редакция на Лилия Крумова-Цветкова и Емилия Пернишка, издаден от АИ „Проф. М. Дринов“ през 2013 (с. 215–394), ISBN 978-954-322-702-0. Трудът е удостоен с наградата *Книга на годината на ИБЕ за 2013 г.*, а под печат са 3 рецензии за него: от М. Попова в сп. *Български език и литература*, 2014, бр. 6 и в сп. *Съпоставително езикознание*, 2014, както и от М. Лакова в сп. *Български език*, 2014.

Като бохемистка съм подробно запозната с неколккратно продължавания съвместен проект с Института за чешки език при Чешката АН, на който Д. Благоева беше ръководител от българска страна. В разработени последователно статии по него тя анализира динамиката в концептосферата „*Общество и политика*“ в края на XX и началото на XXI в. в съпоставителен и когнитивен план. Тези изследвания са свързани изобщо с проучванията на авторката в областта на новата лексика в двата езика. Въз основа на процеси като концептуализацията и категоризацията с термините на съвременната когнитивна лингвистика е описана динамиката в езиковите системи на двата езика. Оценяват се промените в семантичното и прагматичното съдържание на новата лексика на базата на неологичната номинация. Задълбочено се разглеждат дезактуализацията на концепти и реактуализацията и преструктурирането на концепти (напр. б. *kmet, žandarméria, policaj, pazarna iкономика, приватизация, президент, лоби*, ч. *živnostník, starosta, radní, hejtman, obecní úřad, policista*), както и пораждането на напълно нови концепти, които намират място в лексиката на двата езика от последния четвърт век. Анализират се словообразователните модели, чрез които се оформят

новите концепти, начините на тяхното профилиране. В изводите си авторката посочва както наличието на сходни концепти, свързани с термини като *глобализация/globalizace*, *европейска интеграция/evropská integrace*, така и националноспецифични особености, свързани с политическия живот в съответната страна (*б. синя коалиция, жълта партия, тройна коалиция, тренчевист, ч. klausizmus, havlolog, antiklausovec, sedmikoalice*).

В работата си като лексикограф и организатор на работата по създаването и издаването на основни лексикографски помагала Д. Благоева има съществен принос както за продължаване на работата по многотомния *Речник на българския език* (т. XIII–XV), участието ѝ в който има характер на фундаментално изследване на съвременната българска лексика, така и за разработването на нови, каквито са най-обилно цитираният в научни разработки *Речник на новите думи в българския език* (2010 г.), а също и *Oxford SoftPress English Minidictionary*. София: СофтПрес, 2013. 1024 с. ISBN 978-954-6859020 (изработване на българската част: букви А, Ж, З, И, Й, Л, П (посадъчен – пясъчник), Р, У) и създаването на електронните ресурси, свързани с работата върху Българския национален корпус. Така освен работата върху собствените си научни изследвания Д. Благоева предоставя обилен материал за по-нататъшни разработки и на своите колеги от страната и чужбина, като фиксира и представя в научно достъпен вид актуалните процеси в българския език от последния четвърт век. Освен собствените изследвания на кандидатката, нейно лично дело са и редица концептуални решения при създаването на речниците и особено на електронните ресурси, работата върху които е изключително новаторска, извършвана от голям интердисциплинарен екип, за чието организиране Д. Благоева също има значителен принос.

Спрямо отделни решения при описанието на съвременната българска лексика вероятно могат да се отправят критичи бележки, но характерът на лексикографската работа е такъв, че обхващането на цялото невинаги позволява да се обърне достатъчно внимание на всички части. В случая с представените трудове на Д. Благоева обаче може да се каже, че те са максимално изчистени от подобни неточности, може би в най-голяма степен поради уменията на кандидатката за екипна работа, която създава условия за навременното отстраняване на допуснатите недостатъци.

В заключение на казаното за представените по конкурса трудове на Д. Благоева искам да подчертая, че кандидатката отговаря на всички изисквания (количествени и качествени) на ИБЕ – БАН за заемане на академичната длъжност „професор“, представя достойно българската славистична езиковедска наука на международни форуми и в национални и международни проекти. Въз основа на това предлагам на почитаемото научно жури академичната длъжност „професор“ да ѝ бъде присъдена, за което аз убедено ще гласувам.

10.11.2014 г.

Изготвил:

